

MOZAIKOK AZ ÁRPÁD-KORI MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETÉBŐL

*A Szt. László-herma (Győr)
|
fejereklyetartó*

10.B | 2025. okt. 14.

?

1. Mo. a 11. század derekán – *néhány esemény*

a) Vata vezette pogánylázadás (1046) – ?

*egyik (társadalmi) oka: a szabadok lesüllyedése
az új társadalmi rendben*

b) I. András (1046–60)

– 1046 leverése

– 1055, Tihany – ?
bencés apátság
alapítólevele – !!

*58 község,
kb. 30 rag, képző*

oc usq; ad lacū turku. qui medius ad p[ro]p[ri]et[er]m medius aut p[ro]p[ri]et[er]m ad eccl[esi]am. & hic
& postea usq; ad seg. ac deinde ad r[iver]sa. inde u[bi] ad magnū lacū. Preter hunc est
ms. Similit[er] p[ro]p[ri]et[er]m ibi alius locū. ker[est] hel nomine ad fenū uidis. Rursus ē
cabulū keken zarina. tendens usq; ad magnā uia. quē dirigitur in keur[us] t[er]re.

2. Szent László (1077–1095) – a keresztény magyar állam megszilárdulása

Szt. L. + Könyves Kálmán!

a) külp. – betörő kunokkal, besenyőkkel harcol (1068, **Kerlés**)

→ legendák = freskóciklusok

Székyderzs, unitárius templom

*A Szent László-legendák utolsó képe
általában a Megpihenés*

– 1091: Ho. elf.

Ho. 1918-ig Mo. társországa

b) belpolitikája

- 1083 – ?
- törvényei – TK 134. o.
 - magántul. védelme
 - vándormozgalom korlátozása
 - pogányság tilos

egymást követő királyok birtokadományai

a földek magántulajdonná válnak

függés elől menekülő, lecsúszó
szabadok

vándorlás a peremterületek felé

TK 133/1.

3. III. Béla (1172–1196)

a) kancellária = oklevéladó hivatal

kancellár = eszt. érsek

b) hospes – ?

föld

szabad költ. jog

kedvezőbb adók

pl. szászok

c) jövedelemkimutatás – TK 137/10.

• regálé = kir. felségjogon szedett jövedelem

↑ – kamarahaszna = évi kötelező pénzváltás (azaz ~rontás)

– urbura = bányabér: Au 1/10-e, Ag 1/8-a

– vámok – pl. harmincadvám = külkeresk. (3,33%)

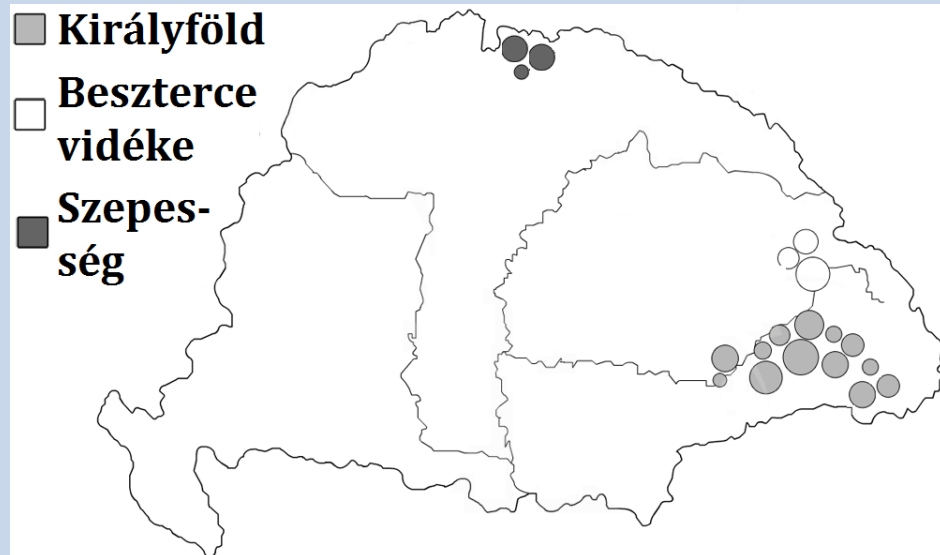
fejlődik

eddig meghatározó

↓
• dominális = kir. birtokból származó

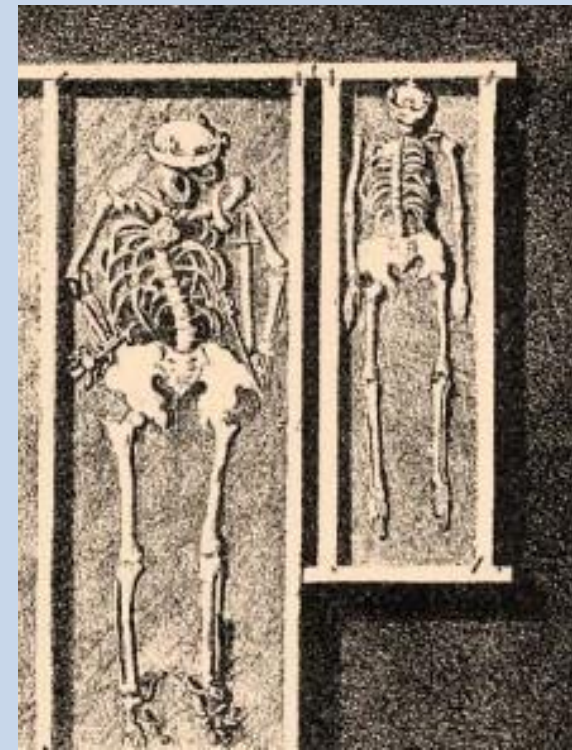
– 72 vm jövedelme (2/3 – 1/3 !)

– erdélyi szászok

d) temetkezése: Sz.fehérvár

az egyetlen ránk maradt
középkori magyar királyi sír

*III. Béla és Châtillon
Anna királyné csontjai
1848-as megtalálásuk-
kor és másolatuk egy
2017. évi kiállításon*

*III. Béla és felesége maradványait
1898-ban a budai Mátyás-
templomban temették újra.*

Sírmellékleteik: MNM

?

4. II. András

a) „új berendezkedés” – ?

- mértéktelen birtokadományok híveinek / idegeneknek – ?

b) elégedetlenség

- bárók → 1213 – ?

Katona J., Erkel F. – ?

c) az Aranybulla – TK 138. o.

↳ szó jelentése?

Gertrudis – sírja a pilisszentkereszti ciszterci monostorban (volt)

II. András arany függőpecsétje

- Ø egész vm. elajánd.
- idegen birtokszerzésének tilalma
- szerviensek ~ nemesek jogai – ?

II. András Képes Krónika egyik iniciáléjában

formálódnak a sarkalatos nemesi jogok:

1. személyes szabadság
2. királyi bíróság alá tartozás
3. adómentesség
4. ellenállási jog

- 31. (utolsó) §: ius resistendi – !
1687. évi országgyűlés eltörli

- nemesek szabad végrendelkezése – **meddig?**
1351 – !

- a magyar rendi szerveződés első állomása
≈ 1215, MCL

[– mo.-i rendiség virágkora: 15–16. sz.

főpapok, főurak = bárók, köznemesek,
városok rendje]